

Stadsvandring vid kring Mors Minne och Kyrkans hus

Den 29 juli skedde den femte av årets stadsvandringar. Med utgång från Prubbatorget samlades en stor mängd intresserade, OS-spelen verkade inte ha påverkat de besökande som ville komma med denna kväll. En varm och ljummen sommarkväll, Skara visade sig på sin rätta sida.

När klockspelet i domkyrkan spelat färdigt hälsade Tommy Kroon alla välkomna och lämnade sedan över till kvällens guide, Sven-Olof Ask.

Han berättade om vandringens mål och gjorde en återblick till mitten av 1800-talet. Anna Johansson född 1844 fick en son som föddes år 1870, han döptes till Herman, fadern var okänd. Anna tog uppdrag som städerska och kallades Städ-Anna.

Att vara ensamstående mamma på den tiden var troligtvis inte en dans på rosor, men Anna fick ihop vardagen och sonen Herman växte upp och gick i skolan. År 1883 finns hans namn med som elev vid Läroverket, då var efternamnet Hallgren. Efter fem år studier måste han lämna studierna p.g.a. ekonomiska skäl.

När studierna avslutats fick han anställning hos bokhandlare Johan Nilsson, senare hos en bokhandel i Halmstad och därefter vistades han utomlands en tid. Som 30-åring är Herman tjänsteman vid Halmstads Stenhuggeri där han avancerade till avdelningschef.

Vid 43 års ålder tar Hallgren steget fullt ut och startar ett eget företag i granitbranschen – Aspholmens Stenhuggeri. Under alla år bodde Herman på västkusten och hans mor Anna fanns kvar i Skara. Förhållandet mellan Herman och hans mor var varmt och han kände en outplånlig tacksamhetsskuld till henne. Anna avled år 1929, redan 13 år innan Herman egen bortgång år 1944 fanns tankar om en donation till staden Skara. Detta var den enskilt största donation som staden fått och är så ännu idag. Tyngdpunkten låg hos en stiftelse "Herman Hallgrens minnesfond Mors Minne", vars mål var att centralt uppföra en byggnad för äldre, ensamstående personer. Tanke var att de boende skulle lägga en mindre hyra. Stiftelsens startkapital var ungefär 350 000 kronor fördelat på kontanter, aktier och obligationer – en oerhörd summa vid denna tid. Bortsett från räntor och aktiers värdeförändringar skulle beloppet år 2005 motsvara ca 7 miljoner.

1 juli,

1940 överlämnade Hallgren en gravvårdsritning till kollega och gode vän Färdig, som fick i uppgift att förfärdiga den gravvård i röd granit, vilken nu finns på Marie Östra Kyrkogård i Skara.

På grund av krigstiden och de närmaste därpå följande årens byggstarten att skjutas fram till januari 1950. Fyra år tidigare hade man i samband med gatuarbeten påträffat rester av S:t Nikolai kyrka med omgivande kyrkogård. Detta kom att påverka planerna inför uppförande av byggnaden, som nu fått namnet "Mors Minne". Husets längd bestämdes alltså av de rådande förutsättningarna. 21 stycken pensionärlägenheter blev det, varav ett par med två rum och kök, övriga med ett rum och kök eller kokvrå. I juni 1951 var allt klart för inflyttning och de (bland många sökande) som styrelsen tilldelat lägenhet gladdes åt ett centralt men ändå lugnt boende till en hyra som var överkomlig. En omfattande inre ombyggnad och modernisering företogs 1986, då antalet lägenheter reducerades till 14.

Sven-Olof berättade om Församlingshemmet som byggdes 1937 som ligger som närmsta granne, planer finns att bygga ett mindre församlingshem på parkeringen framför Mors Minne. Vid Nikolaikyrka stannade gruppen och fick lite information om den ruin som visar var en av stadens kyrkor fanns. Nikolaikyrkan. Det kan ha funnits en träkyrka på platsen redan tidigare, men en stenkyrka byggdes på 1100-talet. Enligt en beskrivning i Västgötalagen bekostades kyrkobygget av biskop Bengt den Gode, som nu är begravd i domkyrkan.

Efter att kyrkan eldhärjats på 1200-talet återuppbyggdes den på det sätt som idag går att skönja i de kvarvarande murarna. Kyrkan övergavs och raserades under reformationen.

Ruinen är inte så stor (27 meter lång och nio meter bred) och murarna är låga, men den är värd att leta upp vid ett besök i staden.

Sista stoppen denna vandring blev vid bronsreliefen över den 1200-tals staden som finns framför domkyrkan. Sven-Olof visade var alla kyrkor fanns på medeltiden, fem kyrkor för ett mindre antal invånare men vid denna tid var det kyrkplikt varje söndag.

Tillbaka till gården vid Båtsmanshuset gick vandringen för att smaka på kaffe med fralla, naturligtvis skickades lotteriringarna runt borden och vinnarna fick även denna kväll välja bland presentkort som näringsidkare i Skara skänkt till Gillet.

En vacker ljummen sommarkväll då Skara visar sig från sin bästa sida.

Nästa vandring måndagen den 5 augusti har fokus på hotell runt Järnvägsgatan

Text Lena Brodin, foto Freddie Wendin